

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

PROSÄNKÄRI

4 2015

Lapin Kullankaivajain Liitto ry:n laivaseminaari 2016

Viking Line M/S Mariellalla Katajanokan terminaalista
Tukholmaan ja takaisin

Kultaristeily

29.–31.1.2016

**Alkaen iltapäiväseminaarilla pe klo 14
ja vain laivaseminaariin osallistuvilla klo 16. Päätyen su klo 10.**

Perjantain teema: byrokratian purkutalkoot – voisiko se koskettaa myös kullankaivajia

Olemme saaneet pienenä ammattikuntana läpi-elää huiman muutoksen. Parissa vuosikymmenessä salliva ja yrittämiseen kannustava toimintaympäristö on muuttunut melkoiseksi hallintohimmeliksi. Voisiko kullankaivua tulevaisuudessa ohjata ja säädellä jopa alle kymmenen eri viranomaisen voimin?

Pääpuheenvuoron pitää ministeri Anne Berner. Muutkin puhujat ovat erinomaisia: kansliapäällikkö Hannele Pokka, kansanedustaja Mikko Kärnä, yli-insinööri Terho Liikamaa, kaivosylitarkastaja Riikka Aaltonen, kunnanjohtaja Viljo Pesonen, toiminnanjohtaja Pekka Suomela

Lauantain teema: Kultaristeily goes culture – kultaiset kuvat

Risteilyaiheina on ollut vuoron perään geologiaa ja kaivutekniikkaa. Asialinjasta on tullut kiitosta, mutta jos tämän yhden kerran emme puhuisi mitään hipuista, vuorijonoista tai rihlojen yksityiskohdista.

Mitä jos tällä kerralla katsottaisiin yhdessä vanhoja filminpätkiä? Ei sillä tavalla, että tuijotaisimme unisina pari pitkää filmiä, vaan keräi-

simme koosteen, joka kattaisi monet vuosikymmenet – hyviä palasia dokumenteista ja viihdeohjelmista, ehkä pieni pätkä jostakin privaattifilmauksestaakin. Ja ne kaikki esiteltäisiin oikein asiantuntevasti, sidottaisiin elävään elämään ja omaan aikaansa; hauskoille naurettaisiin porukalla, parhaille hurrattaisiin ja kehoja pilkattaisiin.

Eikö se yksi iltapäivä kuluisi vanhoja muistellessa näinkin, kultakulttuurin parissa ja hyvässä seurassa?

Katsotaan ainakin Ransu-Koira kultamailla, Kekkonen kultamailla, pari dokumentinpätkää, Lapin kullan kimallus, Kummelit ja kultakuume ja monta muuta pätkää (kaikkiaan noin 10 kpl).

Muovasimme me mediaa vai muovasiko se meidät?

Lauantaina pidämme tietysti myös kullanhuhdonnan Tukholman-mestaruuskilpailut ja kokoustamme liittyen kaivospiireihin ja vesitarkkailuohjelmaan.

Perjantai-iltapäiväseminaaari risteilyyn osallistuvalle 5 e/henkilö.

Muut LKL:n, SJHY:n, Geologisen seuran jäsenet: 10 e/henkilö. Ulkopuoliset: 20 e/henkilö.

OHJELMAA TÄYDENNETÄÄN !!!

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

38. vuosikerta

Ilmestyy 4 kertaa vuodessa

Vastaava päätoimittaja:
Kai J Rantanen

Toimitus:
Lapin Kullankaivajain Liitto ry
PL 86
99871 Inari

Ilmoitushinnat:
1/1 s. 312 € (2. kansi)
1/1 s. 240 €
1/2 s. 162 €
1/3 s. 108 €
1/4 s. 84 €

Graafinen suunnittelu ja taitto:
Liisa Hertell, LH Viestintä

Paino:
Hämeen Kirjapaino

KANSIKUVA

KANNEN KUVA: Meri-hippu, 106,7 grammaa,
Ami Telilän näpeissä. Kuva: Ilkka Ärrälä

TÄSSÄ NUMEROSSA

- 4 - 5 Pääkirjoitukset
- 6 - 10 Telilöitten 106,7-grammainen kauden suurin ja kaunein
- 12 - 15 Martti-poika Inarista on liiton neljästuhannes jäsen
- 16 - 19 Kultainen talja
- 20 - 24 Upakulta-esiintymät ja niiden muodostuminen
- 25 Vielä ehdit vaikuttaa: TEM pyytää kommentteja nykyisen kaivoslain toimivuudesta
- 26 - 27 Erämaassa kullankaivajan paras kaveri on terävä puukko
- 28 - 29 Liiton jäsenmaksu on 24 euroa, maksa nyt omatoimisesti
- 30 Kultaakin kalliimpaa
- 31 Merkkipäivät

LKL:N HALLITUS

Puheenjohtaja:
Hannu Viranto
Eteläranta 42
96300 Rovaniemi
puh: 0400 182 964
hannu.viranto@gmail.com

Varapuheenjohtaja:
Maija Vehviläinen
Väinämöisentie 11
96300 Rovaniemi
puh: 040 778 9456
mrvehvilainen@gmail.com

Sihteeri: Kai J Rantanen
Kittiläntie 1074, 99800 Ivalo
puh: 040 7746 773
mullin.mallin@gmail.com

Esko Orava
Mellantie 14
97220 Sinettä

Aki Karvonen
Karukorvenkuru
99885 Lemmenjoki
akijohannes@gmail.com

Hannu Raja
Lapionevantie 54, 61250 Jalasto
puh: 050 365 6570
hannu.raja@netikka.fi

Ensio Kaustinen
Pertuntie 110, 69600 Kaustinen
puh: 040 574 6518
ensio.kaustinen@kase.fi

LKL:N PANKKITILIT

Jäsenmaksutili: FI45 2177 3800 0049 77
Muut maksut: FI95 1201 3000 1031 83

JÄSENASIAAT

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry
PL 86, 99871 Inari
puh. 0400 836 500
s-posti: info@kullankaivajat.fi
kotisivut: www.kullankaivajat.fi

Toisia todellisuuksia

Poroelinkeinon paris-
sa hommaileva tuttu
Norjasta – suoma-
laissyntyinen kyllä-
kin – päivitti sosiaaliseen medi-
aan, että kaivoksia ei tarvitse, kos-
ka jokaisen vyöllä roikkuvaan
veitseen käytetty rauta on taottu
jo ”joskus ennen Jeesusta”. Ja kul-
taakaan ei käytetä juuri mihin-
kään, joten pankkien holveissa
makaava kulta riittäisi tähän ole-
mattomaan käyttöön 1000 vuo-
deksi.

Nämä lauseethan ovat syn-
teettisesti epätosia. Eivätkä taitaisi
täyttää kyllä loogisen analyysin-
kään ehtoja.

En lähtenyt kommentoi-
maan hiekkalaatikoiden ”meidän
äiti tekee parempaa ruokaa kuin
teidän äiti” -keskustelufoorumeil-
le, koska olin kuullut trolleista ja
muista somen peikoista. Ai niin,
eihän minulla tosin ole kaverei-
takaan siellä rinnakkaistodellisuus-
dessa.

Ehkä tämä tahallaan tai tar-
koituksetta oiottu ajatuspolku
kuitenkin avaa sitä ajattelumallia,
jota käyttäen esimerkiksi Saame-
laiskäräjät perustelee alueen toi-
sen peruselinkeinon – kullankai-
vun – harjoittamismahdollisuuk-
sien torppaamisen Ylä-Lapissa.

Koska minulla roikkuu leu-
ku vyöllä, ei mitään muuta tuo-
tantoa kuin poroelinkeino ole tar-
peen harjoittaa. Sähkö tulee töp-

selistä, maito Siwasta ja kelkat
Lynxin tehtaalta tai USA:sta.

Maailmassa arvioitiin olleen
vuonna 2014 aktiivikäytössä pari
miljardia tietokonetta. Ainakin
yksi niistä tuon alkuperäisen päi-
vittäjän ahkerassa käytössä. Voi-
han tosin olla, että leukun omis-
taja päivittää sivujaan uuden tek-
nologian kännykällä. Samana
vuonna matkapuhelinten määrä
– 7,3 miljardia – ylitti hammas-
harjojen määrän maailmassa.

Pelkästään Suomessa myytiin
viime vuonna pari miljoonaa uut-
ta kännykkää. Vaikka yhden kän-
nykän piirilevyihin käytetään ny-
kyään vain hitunen kultaa, on
pelkästään noiden Suomessa
myytyjen kännyköiden kulan-
käyttö sattumalta samaa suuruus-
luokkaa kuin Lapin kullankaivun
vuotuinen tuotanto – noin 30
kiloa. Muita eri kaivannaismine-
raaleja kännykässä on kolmisen-
kymmentä.

Leukun kantaja peukuttaa
kierrättämistä. Commodore 64
-tietokoneita valmistettiin aika-
naan 17–30 miljoonaa kappalet-
ta; ketkä olisivat ne onnelliset jot-
ka saisivat lunastaa kierrätysma-
teriaaleista valmistetut mobiili-
laitteet?

Teräksen tuotannosta noin
40 prosenttia katetaan romurau-
dan kierrättämisellä. Ja se nyt
kuitenkin on varmaa, että vaikka
Rooman valtakunnan aikainen

raudantuotanto olisikin kierrätet-
ty norjalaisten puukkoseppien
käyttöön, ei uuden teknologian
laitteissa käytettäviä hi tech -me-
talleja tuolta ajalta taitaisi känny-
köihin, litteisiin näyttöihin ynnä
muihin löytyä.

Eikä niitä Pontius Pilatuksen
aikaisia keihäänkärkiä tainnut
sentään niin paljon olla, että niistä
saisi lisäksi Norjan rannikkolai-
vaston alukset hitsailtua, helikop-
terit ilmaan ja mönkijät sekä kel-
kat tuntureihin, varsinkin kun
filistealaisten ja muiden käyriin
sapeleihinkin näyttää uutiskuvi-
en mukaan sentään jonkun ver-
ran rautaa jääneen jäljelle.

Ai niin, mutta keltathan
ovatkin nykyään alumiinirunkoi-
sia. Metallinen alumiini tuli tun-
netuksi 1800-luvulla. Jeesuksen
aikoihin taisivat särpiä oluenkin
vielä saviruukuista. Tärkeä alu-
miininlähde tosin on bauksiitti-
savi, mutta veikkaan ettei pantil-
listen saviruukkujen palautusjär-
jestelmää ollut muinaisessa Kaa-
naanmaassa järjestetty.

Toivotaan ja uskotaan, että
lapioksi ja leukuiksi miekat tao-
taan. Elinkeinot ei taistelee mil-
loinkaan.

MULLIS'
päätoimittaja

Byrokratia purkuun!

”Tavoitteena on turhi-
en normien purka-
minen ja hallinnolli-
sen taakan keventäminen. Päätoi-
menpiteinä ovat: Perataan ja pu-
retaan turhat säännökset ja suju-
voitetaan lupa- ja valitusprosessit.

Tarvitsemme luottamusta. Olemme tottuneet, että kaikki ongelmat ratkaistaan normilla tai lailla. Tarvitsemme vaihtoehtoisia ja luovia ratkaisuja. Koko hallitus on määrittäen sitoutunut turhan sääntelyn ja byrokratian purkamiseen sekä säädösten sujuvoittamiseen.”

Erehdyit hyvä lukija. Ei teksti ole kullankaivajien liiton toimintasuunnitelmasta, vaan Sipilän hallituksen hallitusohjelmasta. Oltakoon hallituksesta mitä mieltä tahansa, niin ainakin tältä osin olemme vahvasti sen takana. Mutta kavahtakaa ministerit ja kansanedustajat, tulemme tarkoin vahtimaan, että ainakin kullankaivun osalta lupaukset myös täyttyvät. Sallittakoon kuvitelma, että tuo hallitusohjelmateksti pohjautuu liiton syksyllä 2014 juuri hallitusohjelmaa varten lähettämään esitykseen kullankaivun kohtuuttoman byrokratian purkamiseksi.

Suomi on perinyt Ruotsin ja Venäjän pahimmat byrokratian perinteet. EU ne vielä moninkertaisti. Kullankaivu on maassamme eräs raskaimmin luvilla raskautettu elinkeino ja harrastus.

En rupea niitä luetteloimaan, koska se veisi kohtuuttomasti palstatilaa. Ja tiedämmehän ne luetteloimattakin. Liiton hallitus kirjelmöi jo viime elokuussa kauppa- ja teollisuusministeriötä sekä ympäristöministeriötä niistä asioista, jotka vaativat byrokratian purkua. Lista oli pitkä. Tässä muutama esimerkki.

Kullanhuuhdonnan luvitus-
sykli, joka on nyt 4+3+3+ vuotta on aivan liian lyhyt varsinkin valitustehtailun vuoksi. Ympäristöluvan mukainen 10 vuotta olisi järkevä. Onko sitä paitsi tarpeellista, että ympäristöluvallinen joutuu vielä erikseen hankkimaan kullanhuhdontaluvan, kun ympäristölupa jo sisältää samat asiat kuin kullanhuhdontalupa. Selvästi tarpeetonta päällekkäistä luvitusta.

Kullanhuhdonta-alueen rajoittaminen viiteen hehtaariin aiheuttaa tarpeettomasti usean vierekkäisen kullanhuhdontaluvan hankkimisen. Hehtaarimäärän nostaminen vähentäisi lupamääriä

Valitustehtailun vuoksi uudeksi luokiteltujen kullanhuhdontalupien osalta ei ole mahdollista saada täytäntöönpanolupaa valituksista huolimatta. Viime vuonna saatiin muutettua kaivoslakia jatkolupien osalta. Täytäntöönpanoluvan laajentaminen helpottaisi valituskurimukseen joutuvia.

Lukuisia esimerkkejä löytyy myös mm. asumisen ja liikkumisen osalta.

Luku sinänsä on se, millaisen taloudellisen ja työpanoksellisen kustannuksen aiheuttavat perusteettomat valitukset. Ne raskastavat verovarolla rahoitettavaa valittajaa, Tukesia, moninkertaisten lausuntojen antajia, hallintotuomioistuimia, valituksen kohteena olevia jne. Työttömyyttä on, mutta eikö olisi järkevämpää työllistää muulla tavoin.

Tarpeettoman byrokratian purkua varten perustetun ministerityöryhmän puheenjohtaja on liikenne- ja viestintäministeri **Anne Berner** ja työryhmän sisällä hänellä on vastuualueenaan säädösten sujuvoittaminen. Olemme siis saaneet laivaseminaariin aivan oikean henkilön pääpuhujaksi. Työryhmän jäsenenä on mm. sosiaali- ja terveysministeri **Hanna Mäntylä**, joka teki arvokkaan työn edellisellä hallituskaudella kullankaivua helpottavan lakimuutoksen käynnistämiseksi. Meillä on ystäviä kaikissa hallituspuolueissa. Joten toivoa on.

Hyvää alkavaa Uutta Vuotta kullankaivajille ja kullankaivun ystäville! Laivaristeilyllä tavataan.

HANNU VIRANTO
puheenjohtaja

Telilöitten 106,7-grammainen kauden suurin ja kaunein

Aamalla montulle, vähäinen määrä kultaa ja joitakin kallisarvoisia jalokiviä. Illalla seitsemän minuutin pikasauna ja puhtaat kalsarit; se on sellainen kultamiehen keskiviikko. Saunan päälle tajutoman hyvä iljetyksen loppu peskiin ja kauniita unia.

Hämärän rajamailla kuuluu puhelimen li-

ritys, mutta piippaa sitten kesken kaiken. ”Valitsemaanne numeroon ei juuri nyt saada yhteyttä”, ilmoittaa nauhoitetussa operaattoritiedotteessa **Reidar Wasenius**, että taaskaan ei toimi mediatyhteydet kultamaille. Reidarin äänenväri lähentelee lilaa, mikä onkin oikein. Violetti ilmaisee kirkollisissa koodeissa katumusta ja syntien tunnustamista. Wasenius on sittemmin rekrytoitu VR:lle kuuluttajaksi.

Ammattikullankaivaja

Ami Telilä

Kullankaivaja Ami Telilä hitsaa Åkermanin pääsylinteriä Kaarreojan kaivospiirinsä kaluvaraston nurkalla. Miessinmaan kyläyhdistyksen kyläpäällikkö **Aki Karvonen** Jäkäläpään pohjoislaidalta on tullut auttamaan remontissa. Amin pään päällä leijuu hitsauskäryn lisäksi musta pilvi; kevät ja kesä valuivat turhan pitkälle pesulaitteen perusremontissa, ja lisäksi on tullut epämiellyttäviä yllätyksiä varalle otetun täryn moottoririkon ynnä muiden kanssa.

Elokuu, ja ensimmäistäkään kunnon pesua ei ole vielä kultapullossa. Isä-**Risto** on veljensä **Tarmon** kanssa pendelöinyt Ylä-Miessin, Hepo-ojan ja velipojan Ruitun latvan työmaiden väliä. Reilu viikko sitten tulivat Saunaojan laitaan Amin kaivospiirille, mutta aloittivat kuitenkin uudestaan alarajalta keskiuomasta. Maat painuvat siinä niin syvälle kuin Åkerin puomi yltää, ja vielä syvemmällekin. Varmaan kymmenisen metriä penkan laidasta, eikä pohjaa ole vielä tavoitettu.

Koneet on sammutettu ja Risto näyttää pehmittävän rihloja, ovat varmaan menossa kello kuuden teelle. Risto lähtee kävelemään Amin remonttityömaata kohden. Mikähän nyt taas? Vesipumppu? Amin mieleen tulee pääministeriksi vuonna 1987 pyrkinyt **Paavo Väyrynen**. Voiko vitutukseen kuolla?

Risto Telilä

Koneet seis, teetä ja kakkoa. Sitten vielä iltatuurin jos tekisi.

Jaa, jaa. Rihlat pitää ronkkia, etteivät jämhä. Ja voihan sieltä samalla pari jyvää paimia talteen.

Olipa hyvä, että jätettiin se laihaksi osoitautunut laita ja palattiin tähän uoman keskelle.

Noin se aukes ylimmäinen rihla. Pari ihan mukavaa koruhippuakin näkyy olevan. Hyvältä kasalta tää kyllä ihan vaikuttaa.

Ja seuraava, noista ny' saa kuitenkin napikorvikset. Ja seuraava. Mikäs tuolla nököttää? No tuus ny' tänne vaa...

Nythän tää näyttää jo ihan kullankaivulta.

Risto työntää kätensä taskuun ja lähtee hymyillen morjestamaan remonttia vääntäviä poikia. Sateisen kesän jäljiltä tunturi loistaa vielä vihreänä. Vihreä kuvastaa liturgisena värinä toivoa ja iänkaikkista elämää, mutta myös elämää ja arkea. Kun liikaa vihreää sekoittaa kullankaivuun, ei lopputulos kuitenkaan ole edes kellanvihreää, vaan epämääräinen harmaa sotku.

Mutta ans' olla ny...

Valokuvaaja Ärrälä

Ilkka Ärrälä hyräilee lastatessaan viimeisiä tavaroita sinisen Polaris Sportsman -mönkijän peräkärryyn Amin kaivospiirin kupeessa Kaarreojalla. Mitä minä huolin, kultamies nuori, jolla on valtauksellaan kultainen vuori...

Lapiomiehen kultapulloksi raskas saalis rahisee povessa, ja Kaarreojan hiput ovat kau niita kuin karamelli. Kesän huipennuksena viimeisestä pesusta tullut 11,7-grammainen nätti hippu. Kymppikerhoon lentämättä, hyrisee Ärrälän mieli kuin mettiäinen.

Valokuvaaja Ilkka Ärrälän lapiokaivussa löytämä 11,7-grammainen hippu. Kuva: Ilkka Ärrälä

Pari kuukautta kultamailla takana, ja huomenna voi tyytyväisin mielin painua etelään viimeistelemään Kullankaivajien Naiskalenteri-projektia, ja alkaa suunnitella tulevan kesän kaivuita.

Ärrälä pohtii, että kaikkea se kullankaivuuteen tuokin; kesän mittaan Ilkka on lapioinnin ja ränninpesun ohella kuvannut vähäpukeisia kullankaivajanaisia liiton Naiskalenteriin. Mitäpä sitä ei liiton ja kullankaivun vuoksi uhrautuisi tekemään.

Vielä kun tulisi – ja tuleehan se – parikytärammanen, että pääsisi **Partasen Sepon** viralliselle isomushippu-listalle lapiopelillä.

Jaa, naapurit näkyvät kävelevän tännepäin. Käyvät varmaankin vielä morjestamassa, olisihan minä sitä kautta ajanut aamulla rantaan lähtiessä.

Keltaista ja murrettua ruskeaa

Aamulla kilisee luuri kämpän pöydällä, huojuvat yhteydetkin näköjään taas toimivat. Latialla lojuu saunan jäljiltä edellisviikon kalsa-

rit. Keltaista ja murrettua ruskeaa. Perusvärit.

– Jaa, mie.

– Olitkos juhliissa?

– No een. Ei kait täällä semmosia...

– Mitä, etkös ole kuullut – sehän oli jo netissäkin.

Mönkijä näkyy kömpivän Pellisenlaen län-sikuvetta Kultahaminaan päin. Aliäänennopeudella, ei ainakaan poroelinkeinonharjoittaja. Sininen pikku-Sportsman, raskaasti lastattu kärry perässä, varmaankin Ärrälän Ilkka matkalla maalikyliin.

Pirun hyvin se on kuulemma saanut kulta siitä Amin kaivospiirin laidasta, ja usko söörin jatkumisesta Vasarovien laitaan on vahva.

Ärrälän odotukset ovat ruusunpunaisia, mikä ei kylläkään ole mikään väri vaan tunnetila. No, onhan sillä jo näyttöäkin, pääasiassa karkeaa kulta ropisee rihloihin. Sekin 11,7-grammainen.

Meri

Amin sylinterin hitsaus keskeytyy, mutta Risto ei kerro keskeytyksen syytä. Ei kait siellä sitten

Raimo Kanamäki ja Risto Telilä (oik.) hippujuhliissa.

Kari Merenluoto (vas.), Hannu Viranto ja Ami Telilä keskustelemassa hippujuhliissa kullan löytämisestä.

Markku Kauppinen ja Aki Karvonen suunnittelevat Jäkeläpään remonttia.

pahempia konerikkoja. Jutellaan niitä näitä. Onneksi maat näyttää tässä jo paremmilta – eikä vettäkään enää ihan niin kauheasti pukkaa pohjasta. Syvälle pitää painua, eikä oikeaa pohjaa ole vielääkään tullut vastaan.

Risto jatkaa hymyilyä, mutta ei puhu mitään. Ei kysy edes remontin edistymisestä. Pyyttää käymään vähän sivummalla, ja vetää sitten käden taskusta. Pudottaa kouransilmään jotakin sileää ja painavaa.

Tommonen, se hymyilee.

On se kumma kuinka joutuin ihmismieli muuttuu, miettii Ami. Katsoo Puskujärven suuntaan, aurinkokin on keltainen. Telilöille keltainen on pääväri, elämää ja arkea. Näyttää Akillekin elämää ja arkea. Keltaista.

On sillä vain aina joku ihmeellinen vaikutus. 106,7 grammaa näyttää kämpällä vaaka, vaikka Risto oli rihloista poimiessaan arvioinut kevyemmäksi. Amin tyttären mukaan Meriksi nimetty hippu on 1970-luvulta kaivaneen Telilän klaanin viidenneksi suurin löytö. Suurin Kaarreojalta kaivettu.

Sosiaaliseen mediaan

Vaikka päätöstä hipun myymisestä ei ole vielä tehtykään, ei löytäjien tarvitse kauan julkistamista arpoa. Ammattivalokuvaaja Ilkka Ärrälä haetaan naapurista ottamaan julkaisukelpoiset potretit, ja Risto soittaa uutisen Suomen suosituimman uutismedian, Iltasanomien toimittajalle.

Toimittaja **Pirjo Latva-Mantila** tekee löydöstä hienon, kullankaivajia arvostavan artikkelin, ja jo parin tunnin päästä juttu kuvineen on kansan luettavissa Iltasanomien nettilehdessä. Hippu-löytö nousee päivän luetuimmaksi uutiseksi, ja Amin vastaaja tukkeutuu onnitteleviesteistä.

Myös Yleisradiolta ja maakuntalehti Lapin Kansalta tulee haastattelupyynnöt.

– Sieltä syvältä se tietenkin tuli, mitähän se olisi kymmenisen metriä puron penkasta mitattuna. Siellä alkaa karkeampi punertava maakerros, ja julmetun isoja kiviä. Siinä kivikon pinnassa on tiukka savi, josta on aiemminkin tullut Neitsyt Mariat ja Noppa-hiput sekä tähän asti suurin henkilökohtainen löytö 88,7-gramman Vaahteranlehti, arvelee Kaarreojaa jo toistakymmentä vuotta kaivanut Ami.

– Paljonhan siellä on eri aikakausien kerrostumia, ja Kaarreojan kullasta pystyy ulkonäön perusteella ihan selkeästi erottamaan ainakin kolmesta eri lähteestä peräisin olevaa kultaa.

Tätä Amin arviota tukee myös australialaisen professorin **Frank Reithin** tekemät analyysit Kaarreojan hipuista.

– Sitten siellä isojen, raskaiden kivien alapuolella on peruskalliota vasten vielä kaikkein

vanhimmat kerrokset, jossa kulta on tosi kulu-
nutta ja jauhautunutta.

Hippujuhlat

Seuraavana päivänä pamahtaa kutsu hippukah-
veille eetteriin: ”Hippu kahvit Riston mökki
ylä miessi lauantai klo 17 alkaen. Terve tuloa.”

– Ei sitä julkistamista tarvinnut kauan
miettiä. Vaikkei tällä lisämarkkina-arvoa sinäl-
lään edes haettu, niin veikkaan että ei kovin
monta prosenttia tällaisen löydön tekijöistä jät-
täisi hippua julkaisematta, arvelee Ami hippu-
juhlissa.

– Se tosin tiedettiin kokemuksesta, että jos
julkaistaan, niin siinä menee muutama työpäi-
vä hukkaan. Mutta kyllähän hienot hippujuh-
lat on sitten muistoissa parempia kuin yksit-
täinen työpäivä, hymyilevät löytäjät Riston
kämpällä Ylä-Miessillä kilpaa juhlapäiväksi
päpähtäneen kesän ehkä komeimman aurin-
gonpaisteen kanssa.

Ystävät ja kylänmiehet ovat tulleet ihaste-
lemaan uusinta isomushippua ja onnittelemaan
kaivajia. Auringonpaistetta hiukan varjostaa
kaivospiirien kullanhuuhtontaperusteisten
kaivospiirien lakkauttaminen kesken kaivukau-
den 2020.

– Ei ole pienintäkään mahdollisuutta saa-
da paikkaa kaivettua loppuun. Kymmenessä
vuodessa ei ole vielä puoliakaan alueesta käsi-
telty, harmittelee Ami, joka samalla tulee me-
nettämään ammattinsa.

– Varmaankin lapiolla jatkan harrastuspoh-
jalta vanhalla tutulla paikalla Miessijoen puo-
lalla, mutta elinkeinoksi siitä ei enää ole. Ja
paljon jää kulta maahan. Vaikka kaikki se kulta
mitä kaivospiiritutkimuksissa alueella inventoi-
tiin olevan, tuli itse asiassa jo vuonna 2008
kaivettua ylös, toteaa Ami.

– Kaikkea mielenkiintoista sieltä maan alta
löytyy muutenkin. Reilussa neljässä metrissä
tulee vahva kunttakerros, tai parikin. GTK:n
tutkijat kävivät sitä tutkimassa, ja arvelivat että
siinä on ollut joskus 20–40 000 vuotta sitten
joku lämpimämpi interglasiaali-jakso ennen
viimeistä jäätiköitymiskautta, kertoo Ami.
Minkähänlaisia karvanaamoja täällä on silloin
kuljeksinut?

Risto tosin huomauttaa, että GTK:n van-
ha tuttu geologi **Heikki Hirvas** oli arvioinut
kunttakerroksen tuplasti vanhemmaksi; 70–
80 000 vuoden ikäiseksi.

– Siellä on jonkun matkan päässä ylävir-
taan mielenkiintoinen kvartsijuoni odottamas-
sa, menee poikittain koko uoman poikki. Saat-
taa olla, että Meri-hippukin on sieltä alun pe-
rin lähtenyt liikkeelle. Ainakin aiempien ko-
kemusten mukaan siinä pitäisi olla hyvin tava-
raa molemmin puolin kvartsijuonta, kertovat
Risto ja Ami.

– Sen jos vielä kattoisi, tuumaa 75-vuotta
täyttävä Risto lopuksi.

Sitten voisi alkaa vaikka eläkeläiseksi. ▢

VENEKULJETUKSET LEMMENJOELLA

Tavarakuljetukset kulta-alueelle

Veikko Jomppanen

0400 137 090

Polttopuuta metrisenä halkona.

Kysy myös poronlihaa

Paljaita pintamaita ja pehmeitä perämailta

Monenlaisten pinnanmuotojen alla jokaisen naiskullankaivajankin kultainen sydän sykkii kullille ja jalokiville. Se sykkii jokapäiväistä uskoa, toivoa ja rakkautta. Uskoa isomushipun löytymiseen, toivoa kullankaivun ammatin jatkumisesta, ja rakkautta kultamaiden lämminhenkistä yhteisöä ja itse kullankaivua kohtaan.

www.facebook.com: Lapin Kullankaivajain Liiton Naiskalenteri 2016

Neiti Joulukuu: Tytti Bräys, Karukonkuru

Neiti Toukokuu: Maija Venäläinen, Sotajoki

Lapin Kullankaivajain Liiton Naiskalenteri 2016

14 euroa (+ lähetyskulut)

Tilaukset:

Puh. 0400 836 500
info@kullankaivajat.fi

Lapin Kullankaivajain
Liitto ry
PL 86
99871 INARI

www.kullankaivajat.fi

Tue
oikeus-
taistelua,
tilaa kalenteri!

kalenterin valokuvat:
Ilkka Ärrälä
ulkoasu:
Anu Törmä / Törmä-Ärrälä oy

Hän on äiti, tytär, mummo.
Hän on vaimo, rakastettu, karannut, leski.
Hän on yrittäjä, eläkeläinen,
virkamies, kultaseppä.
Hän on Lemmenjoelta, Laanilasta,
Sotajoelta, Palsinojalta.
Juuret pohjoisessa, etelässä, lännessä,
Savossa tai Karjalassa.
Valtaaja ja vallattu,
Ei kahta samanlaista, kuten ei kultahippujakaan.
Hän on kullankaivaja.
Hän on nainen.

Kai J. Rantanen

Lapin ammattimainen kullankaivu on uuden kaivoslain myötä historiansa suurimman haasteen edessä. Raskautettu ylihallinnointi ja laajennetut valitusoikeudet ovat seisahduttaneet työt jo yli kolmasosalla Lapin kullankaivalueista.

"Ainutlaatuinen Lapin kultasatu ei vain voi päättyä yksililmäisten poliitikkojen ja virkamiesten vääriin päätöksiin. Tämän asian takana on koko pieni kullankaivajayhteisö, naiset ja miehet – maitoparrasta mummoon. Siksi päätimme, että on aika vielä toisen rintaman astua esiin ennen kuin on liian myöhäistä", Pirjo Muotkajärvi – eli kalenterin Neiti Huhtikuu – toteaa painokkaasti.

Tällä kertaa valokuvaaja Ilkka Ärrälän kuvissa paljastavat laaksonsa ja kukkulansa Lapin kullankaivutymäiden naispuoliset kullankaivajat. Se kultamaiden rikkain ja rakkain esiintymä, jota kaivetaan pintaa syvemältä.

Martti-poika Inarista liiton 4000. jäsen

Martti Linna (11 v.) asuu Petronellantiellä Inarissa. Samalla kadulla missä liiton toimistokin Kultakodilla sijaitsee. Marraskuun lopulla Martti liittyi Lapin Kullankaivajain Liittoon, ja sattui olemaan liiton neljästuhannesjäsen. Martti piipahti koulusta tullessaan onniteltavana toimistolla, ja sai Onnen hippuja -teoksen joululukemiseksi. Pidimme pikku jututuokion, vähän niin kuin kultamiesten kesken.

Martin kaivosbuumi

Martti nauraa paljon. Hän kertoo, että ennen kullankaivusta innostumistaan hänellä oli oma mielikuvituskaivoskin. Noin kolmen vanhana, matkalla mummolaan Posiolle, oli ohitettu Mustavaaran kaivos lähellä Lapin maakunnan ja Posion rajaa. Kaivos teki Marttiin suuren vaikutuksen. Siitä lähtien joka ilta käytiin isä **Tahvon** kanssa saunan lauteilla läpi kaivostekniikkaa ja -koneita aina ensimmäisiin kouluvuosiin saakka.

Vuosina 1976–1985 toiminnassa ollut Rautaruukin Mustavaaran kaivos oli aikanaan Länsi-Euroopan suurin vanadiinin tuottaja. Vuonna 2011 perustettu Mustavaaran Kaivos Oy suunnittelee taloudellisesti kannattamattomana lakkautetun kaivostoiminnan uudelleenkäynnistämistä lähitulevaisuudessa. Tarkoitus on tuottaa vanadiinin ja raudan ohella titania.

”Old mines never dies, they just rest for a while”, kertoi GTK:n entinen Lapin aluejohtaja **Risto Pietilä** vanhasta australialaisesta to-tuudesta liiton seminaariristeilyllä.

No, se Mustavaaran kaivos ei ole tainnut levätä montaakaan hetkeä – ainakin Martin mielikuvituksessa siellä on ollut kaiken aikaa kova tekemisen meininki.

– Näin monesti untakin siellä pyörivistä isoista, hienoista Kenworhteista ja hirmuisen kokoisista louhintakoneista, jotka tekivät hie-noa jälkeä kaivoksen seinään, nauraa Martti.

Kultakuume

Ammattikullankaivajat **Kari** ja **Sirkka Merenluoto** asuvat teidän naapurissa, ja isovanhempasi olivat Lapin Kullankaivajain Liiton Inarin kirkonkylän ”vanhaa kaarta”. Sieltäkö se kipi-nä kullankaivuun syntyi?

– No ei. Eka innostus kultahommiin tuli, kun mie kattelin telkkarista Kultakuume-sarjaa Alaskasta. Sitten kun käytiin siellä teillä is-kän kanssa kelkkailemassa, ja näytit Tahvolle kuvia Siperian kultareissulta – vanhoista billa-reista ja muista. Koulukaveri Elielin jutut in-nosti vielä vähän lisää. Aloin miettimään, että tuo kullankaivu olisi kyllä varmasti ihan mah-tavaa hommaa.

– Tykkään olla muutenkin luonnossa, ja olisi siellä mettässä sitten jotakin touhuamista.

Lopullisesti Martin kultakuume syttyi Inar-in koulun viidesluokkalaisten perinteisellä lei-rikouluviikolla Lemmenjoella tänä syksynä.

– Olin tietenkin kuullut jo etukäteen siitä vitosluokkalaisten Lemmenjoen leirikoulusta. Tosi monet kertoivat, että siellä on hauskaa.

Jomppasen Oulan valtauksella Lemmenjoen Morgamojalla Martti kävi jo etukäteen vanhempien kanssa tutustumassa kullankaivuun.

– Se se vasta innostikin, kun pääsi itse kaivelemaan ja vaskailemaan. Pystyitin siellä omat rännit, kaiveskelin ja käytin hienoa pikku vaskoolia. Siitä vain rantapolulta hiekkaa vaskooliin ja vaskailin.

Taas Marttia naurattaa:

– Meinattiin myöhästyä isän ja äitin kanssa veneestäkin, kun en millään meinannut maltaa lähteä sieltä.

Hengenahistuksenmäki tosin pikkuisen Marttia etukäteen hirvitti. Hän alkoikin jo keväällä lenkkeillä kunnon kohottamiseksi, mutta kuvitteli silti mielessään Hengenahistuksenmäen olevan loputon, puoleen sääreen pehmeää rantahiekkaa oleva pystysuora tunturinrinne. Miten sen ylös, ja painava rinka vielä selässä.

– Sitte kun näin sen, niin eihän se ollut kuin pikkunen mäenkinforma!, hymähtää Martti.

5-luokkalaisten leirikoulu innosti niin paljon, ettei Martti olisi sieltäkään malttanut millään lähteä.

– Oli niin hauskaa, kun sai itse vaskailla ja touhuta siellä. Viritellä niitä rännejä ja värkätä veden ohjaamiseksi niihin. Kultaa ja kaikkea hauskaa sieltä retkeltä saatiin.

Marttia naurattaa nyt jo ihan tosissaan.

– Merenluodon Sirkka tosin huusi että ”Apuaa”, kun minulta tipahti Sirkan esittämä hippukoru kädestä kivikkoon siellä niitten valtauksella. Löydettiin me se kuitenkin vielä sieltä.

– Ihan mukava siellä oli kävellä – vaikka aika paljon kyllä käveltiin joka päivä.

Olishan se menny mönkijälläkin, mutta se täytyy sanoa, että jos tuo sama reissu pitäisi jossakin kaupungissa kävellä, niin ei siitä tulisi kyllä yhtään mitään!, puistaa Martti nauraen päätään.

Koneella tai lapiolla, kaikki käy

– Kaivinkonetta en päässyt siellä koulun reissulla ajamaan, kun oli niitä muitakin matkasaa. Mutta Merenluodon Sirkka kutsui ensi kesänä tulemaan uudestaan. Sitten sitä varmaan pääsee jo koneen puikkoihinkin.

No, oletkos enemmän kone- vai lapiomiehiä?

– Tykkään mie kyllä lapioidakin, ei se ole pakko niitä konehommia olla. Kumpikin on yhtä mukavaa. 4-vuotiaasta olen kylläkin alkanut meidän verstaan pihalla ajamaan kaivinkonetta. Että ihan tuttu peli mulle on tuomoinen 24-tonninen Åkermanni. Telilällä siinä Merenluodon naapurissa Puskulla näkyi olevan muuten ihan samanlainen peli kuin meilläkin verstaalla.

– Siitä 4-vuotiaasta asti olen alkanut kulkemaan siellä isän verstaalla. Saatoin mie jo aiemminkin siellä kulkea, mutta siitä asti muistan varmasti.

Isä-Tahvon metalliverstas Inarissa on ollut pelastus monen kullankaivajankin teknistä laatua oleviin päänsärkyihin. Verstaalla Martti on tehnyt remonttihommia ja värkkäillyt kaikenlaista.

– Mutta nyt houkuttaisi jo kovasti päästä lähtemään kultahommiin. Aion tästä lähtien alkaa kulkemaan kultamailla aina kun vain on mahdollista. Huoltoajoihin nyt talvella ensimmäiseksi.

Jahas. Nyt kun olet liiton jäsen, ovat liiton jäsenvaltaukssetkin vapaassa käytössä. Meinaan, Laanilan ja Kutturantien alueen valtauksille pääsee autollakin, joten sinne on ehkä helpompi lähteä kuin Lemmelle.

– Mielummin en kyllä yleensä tuonne etelän suuntaan lähde..., hymyilee Martti varmana.

– Ja muutenkin se luonto on yhtä tärkeä asia kuin kaivuhommat, joten luulen että en-

nemmin sinne Lemmenjoelle sitä tulee lähdettyä.

Tuota, saattaa olla vähän pitkässä kuusessa niitten konehommiin kanssa tulevaisuudessa Lemmenjoella. Laanilan–Ivalojoen alueilla voisi vielä olla mahdollistakin.

– Olen kyllä kuullut, että aikovat siellä lopettaa sen konekaivun. Nähtiin koulun kanssa siellä Lemmenjoella **Kanamäen Raimon** maisemoimat alueet, ja hyvinhän ne oli maisemoitu. Että mitäpä tuo häittäisi, vaikka antaisivat vielä jatkaakin.

No, aiot varmaan hankkia isona sitten oman kultavaltauksen.

– Enpä taida.

Häh?

– No joo. Käyn koulut kunnolla loppuun ja ajan rekkakortin armeijassa. Sitten muutan Amerikkaan ajamaan rekkaa.

No muttahan. Hyvää Ameriikan reissua sitten vaan. Harmi vain, sillä Martista olisi joku saanut reippaan ja tekevän konemiehen valtukselleen. Tai lapiomiehen.

MULLIS'

Haastattelupyyntö

ETSITÄÄN

kullankaivajia haastateltavaksi

Olen folkloristiikan opiskelija Helsingin yliopistosta ja teen pro gradu -tutkielmaa Lapin kullankaivajien elämästä nykypäivänä. Voisinko haastatella sinua?

Muita kriteereitä ei ole kuin se, että kullanhuhdonta, kulta ja Lappi liittyvät elämäsi läheisesti.

Tarkoitukseni olisi toteuttaa haastattelut talvella / keväällä 2016 alueella Vuotso–Tankavaara–Saariselkä–Ivalo–

Inari, riippuen hieman siitä, mistä löytyy kiinnostuneita kullankaivajia mukaan haastatteluihin. Asun Helsingissä, joten haastattelun voimme tehdä myös pääkaupunkiseudulla tai esimerkiksi Lapin Kullankaivajain Liiton seminaariristeilyllä tammikuun lopussa.

Mikäli olisit kiinnostunut haastattelusta, laita minulle sähköpostia osoitteeseen sonja.leppanen@helsinki.fi

Muun muassa vanhoissa maljakkomaalauksissa on kuvattu kuuluisaa tarua Jasonin matkasta noutamaan Kultaista taljaa Argo-laivalla Kolkhiista, Mustanmeren rannalta 50 argonautin kanssa. Kuninkaantytären Medeian avulla kerrotaan viekkaudella voitetun tulta syöksevä lobikäärme, jotta Jason pääsi ottamaan tammeen ripustetun Kultaisen taljan. Kultaseppä Aarne Alhonen pohtii, että onkohan tässä "varastettu" hänen koruideoitaan.

KULTAINEN TALJA

Ari Turusen kirja ”Maailmanhistorian kukoistavimmat kaupungit eli miten erilaisuuden sietäminen synnyttää vaurautta ja sivistystä” sai ansaitsemansa huomion mediassa. Antiikin helleenien myyteistä tuttu argonauttien tarina sai kirjassa yllättävän konkreettisen selityksen.

Turunen kirjoittaa nykyisen Turkin rannikolla noin vuonna 600 eaa sijainneesta Miletoksen kaupungista, jossa tieteet, taiteet ja elinkeinot rikastuttivat toisiaan, kukoistivat ja kehittyivät. Erilaisuuden sietäminen oli Turusen mukaan kehityksen moottori, mutta hallintobyrokratian ja varsinkin nykyisenkaltaisen ylimitoitettun luonnonsuojelun puuttuminen loivat todellisen pohjan onnen ja vaurauden tavoittelulle.

Kultakukka, Lemmenjoen kultaa, kukan lehdet aitoja kultahippuja, kukka viistehiottua Lemmenjoen granaattia. Korun suunnittelu ja valmistus: kultaseppä Arne Alhonen / Lemmenjoki Koru. Kuva: Liisa Hertell.

Kultainen puu, Lemmenjoen kultaa ja viistehtiottuja korukiviä. Suunnittelu ja valmistus: kultaseppä Aarne Albonen / Lemmenjoki Koru. Kuva: Liisa Hertell.

Antaa Turusen kertoa:

” Siirtokunnista saatiin myös metalleja, kuten rautaa, hopeaa ja kultaa. Ajanlaskun alussa elänyt kreikkalainen maantieteilijä **Strabon** mainitsee, että Fasis-jokea kultaa huuhdottiin kourulla ja taljoilla. Fasis-joki sijaitsee Georgiassa ja tunnetaan nykyisin nimellä Rioni.

Legendan mukaan myös **Jason** ja argonautit nousivat tätä jokea ylös. Antiikin mytologiassa Jason joukkoineen teki ennen Troijan so-

taa Argo-laivalla matkan pohjoiseen. Strabon päättelee, että legenda Jasonin ja argonauttien etsimästä kultaista taljasta on voinut perustua miletolaisten kauppiaiden matkoihin Mustallemerelle, jossa he näkivät paikallista kullanhuhdontatapaa.”

Ei siis mitään uutta auringon alla. Me kulankaivajat käytämme ränneissämme erilaisten rihlojen lisäksi ”ruohomattoja” hienon kullan pyydystämiseksi. Porontaljojakin on varmasti joskus käytetty. Kultainen talja on aikojen saatossa muuntunut arkisesta esineestä symboliseksi palvonnan kohteeksi. Talja ryöstettiin ja kätettiin maailman ääriin ja menetyksen seurauksena onnen ja vaurauden aika päättyi.

Kuka ryösti Sammon

Suomalaisessa mytologiassa kultaista taljaa edustaa Sampo. **Paavo Haavikko** esittää Rauta-ajassa, että Sampo on rahantekokone, rahatalouden välttämätön aineellinen ehto. Malmi louhitaan kallion uumenista, jalostetaan metalleiksi ja lopulta rahakoneeksi ja rahaksi. Sampo kokee taljan kohtalon; se ryöstetään ja kätetään, lukitaan takaisin maan syvyyksiin.

Ihmiskunnan kehitys ja nykyinen hyvinvointimme on täysin sidoksissa maaperän aarteiden hyödyntämiseen. Olemme täysin riippuvaisia kaivosteollisuuden lopputuotteista. Harva älypuhelimien tai yleensä internetin käyttäjä ymmärtää, kuinka valtava määrä malmeja ja muita mineraaleja tarvitaan verkon ja päätelaitteiden rakentamiseen.

Kaivoselinkeinon vastustaminen on ylittänyt järjen rajat; erityisen käsittämätöntä on saamelaiden poromiesten omaksuma täysin kielteinen asenne. Hehän tarvitsevat työssään moottorikelkkoja, mönkijöitä, autoja, lentokoneita, helikoptereita. Moraalisesti perusteltua olisi kannattaa kaivostoimintaa poroelinkeinolle välttämättömänä alkutuotantona. Myös ”kaunis turhuus”, kulta, tuottaa vaurautta sivullisillekin verotuloina. ▣

**Tämän kuvan
julkaisulupa
koski ainoastaan
painettua lehteä.**

**Nettiversiossa
kuvaa ei
julkaista.**

*Akseli Gallen-Kallela,
Sammon ryöstö,
1905, öljy kankaalle,
307,5 cm x 158 cm,
Suomen Säästöpankki
Oy:n taidekokoelma,
Ateneumin taidemuseo.
Kuva: Kansallisgalleria /
Hannu Aaltonen.*

Upakulta-esiintymät ja niiden muodostuminen

Tässä jutussa on tarkoituksena käydä läpi kultaesiintymiä. Käytän esiintymien oikeita nimiä (mutta hyvän selityksen kera), sillä aiheesta kiinnostunut oppii ymmärtämään ammattisanoja, mikä on kullan arvoista tietoa alan kirjallisuutta luettaessa. Keskityn esiintymämuotoihin, jotka ovat Suomessa mahdollisia.

Kultaa kaivetaan upaesiintymistä joka puolella maailmaa. Se on helposti hyödynnettävä esiintymämuoto, sillä kulta on rikastuneena soraan. Esiintymät jaetaan syntytapansa mukaan eluviaaliseen, alluviaaliseen ja eoliseen. Eluviaalisessa esiintymässä kulta on alkuperäisessä esiintymässä kiinni tai sen vieressä. Alluviaalisessa vesi toimii rikastajana ja esiintymät muodostuvat sinne, missä virtaus on ollut hitaampaa. Eolisessa puolestaan tuuli kuljettaa hippuja.

Upakultaesiintymällä tarkoitetaan esiintymää, johon liikkeessä olleet kultahiput ovat keskittyneet painovoiman vaikutuksesta. Rikastajana voi toimia esimerkiksi vesi tai tuuli. Eniten upakultaesiintymiä on tutkittu Amerikassa. Suurin osa maailman kullasta on peräisin upaesiintymistä, jos mukaan lasketaan paleoupaesiintymät, eli upakultaesiintymät, jotka ovat miljardien vuosien aikana muuttuneet kovaksi kallioksi.

Englanninkielisissä tutkimuksissa viitataan usein placer-nimitykseen ja se tarkoittaa kul-

*Ivalojoen Kultala 1900-luvun alussa.
Kuva: Benjamin Frosterus, 1903. GTK,
Vanhatkuvat nro1053.*

tapitoista paikkaa maaperässä. Taloudellisissa esiintymissä nimitys on pay streak. Muita sanoja ovat pocket eli taskukulta, jossa esiintymä on pieni eikä jatku mihinkään suuntaan. Kultajuotissa (pay shoot, pay strike, pay gravel, paydirt, pay sand, paylead, run of gold) kulta muodostaa nauhan, jota pystytään seuraamaan. Välittäjäplacerista puhuttaessa tarkoitetaan upaesintymää, joka ajan kuluessa on tuhoutunut, mutta kulta on edelleen rikastunut muualle (Peronius 1988).

Luokittelu syntytyavan mukaan

Maaperän kultaesiintymät luokitellaan yleensä esiintymän synnyn mukaan. Boyle (1987) on luokitellut ne kolmeen tyyppiin: eluviaaliin, alluviaalisiin ja eolisiin.

● **Eluviaalisissa** esiintymissä eroosio ja maanvyörymä toimivat kullan kuljettajina ja yleensä kulta on rikastunut alkuperäisen esiintymän päälle tai sen viereen. Kultahiput voivat olla isoja, mutta niiden pitoisuus on heikompi kulumattomuuden takia. Eluviaaliset upaesintymät voidaan jakaa edelleen kolmeen osaan.

Tässä tapauksessa tarkoitetaan upaesintymää, joka on syntynyt suoraan alkuperäisen esiintymän päälle ja on kytköksissä siihen (Boyle). Suomessa tällaisia esiintymiä tavataan alueilla, joissa on rapakallio, ja jääkauden toiminta ollut vähäistä kuten Lapissa Kittilän alueella.

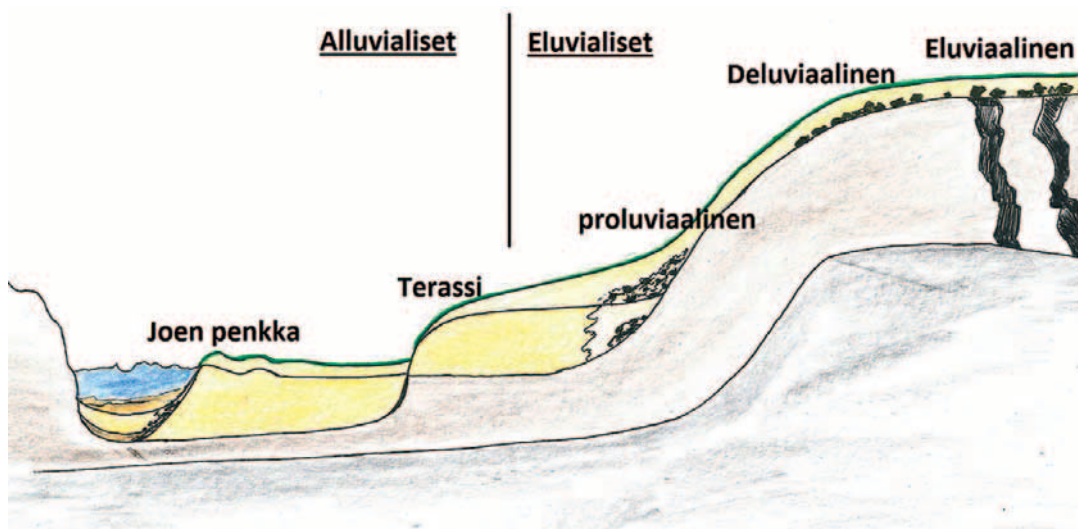
● **Deluviaalisissa** esiintymässä kultahiput ovat rikastuneet alkuperäisen esiintymän lähelle rinteeseen. Rikastuminen tapahtuu pääasiassa maa-aineksen liikkeessä sekä virtaavan veden avulla. Prosessissa isot painavat kivet menevät pohjalle, kun puolestaan pienet kultahiput nousevat pintaan (Macdonald 2007).

Upakultaesiintymien syntypaikkoja: 1. Palmikkojokimuodostumat, 2. Delta, 3. Kuivanmaan delta, 4. Rantahiekkaesiintymät ja 5. Meanderoivian joen esiintymät. Piirros: Tapio Soukka, 2015.

Kultahippujen käyttäytyminen joessa. Pyörteet kuvastavat rikastumispaikkoja. Piirros: Tapio Soukka.

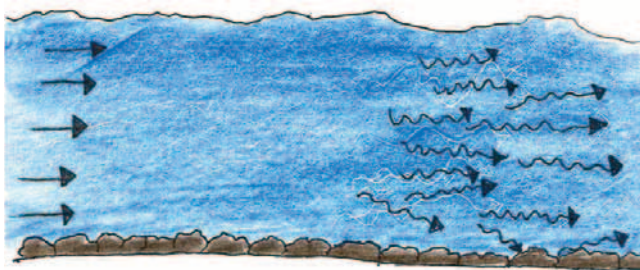
Poikkileikkaus laaksosta, Piirros: Tapio Soukka.

● **Proluviaalinen** esiintymä syntyy rinteiden romahtaessa ja maa-aineksen pitkäaikaisen rapautumisen jälkeen rinteiden juurelle. Proluviaalinen upaesiintymä ei ole kytköksissä alkuperäiseen esiintymään, mutta on sen lähellä. Tällainen voisi olla mahdollinen selitys Lapin upakultaesiintymien muodostumiselle, sillä joen on helppo ottaa aikojen saatossa tästä maa-aines mukaansa ja rikastaa se edelleen. Maanvyörymiä on tapahtunut esim. Ivalojoella, mistä ne on huomattu helposti uusimman laserkeilaus-aineiston avulla.

● **Alluviaalisilla** esiintymisillä tarkoitetaan kaikkia esiintymiä (alluviaali = veden kasaama / kuljettama sedimenttiaines), joissa vesi on toiminut rikastajana. Upaesiintymä on voinut syntyä jokiin ja puroihin tai järvien ja merien rantahiekkoihin.

● **Joki- ja puroesiintymissä** kulta kulkeutuu veden mukana turbulentsissa virtauksissa paikoilleen. Kullan rikastuminen voi tapahtua suuren kiven alle, jolloin tällaista kiveä kutsutaan rihlakiveksi. Mikäli kallio on paljaana joen pohjassa ja kulta rikastuu rakoihin, puhutaan ”luonnon rihloista”. Kolmas rikastumistapa on joen mutkiin ja saarekkeisiin. Tämä upaesiintymä-tyyppi on rikkain ja etsityin, sillä kulta on siinä puhtainta kulumisen johdosta ja se on kertynyt tiettyyn paikkaan suurissa määrin (Macdonald). Suurin osa Lapin kultaesiintymistä on tällä tavalla syntyneitä.

● **Terassi-upaesiintymä** syntyy, kun joki alkaa kuluttaa pohjaa leventyen koko ajan sivuille, jonka jälkeen alkaa uusi kulumisen ja reunoille syntyy portaittain uusi taso. Upaesiintymät kehittyvät näille ”portaille” (Pazzaglia).

Virtaus joessa. Vasemmalla laminaarisesti kulkevasta vedestä. Oikealla Turbulenttinen virtaus. Piirros: Tapio Soukka.

McDonald jakaa terassi-esiintymät kolmeen kohtaan synnyn mukaan:

1. Nykyisten jokien terassit
2. Pleistoseenijalla syntyneet upaesiintymät, jotka nousevat 2–10 metriä nykyisen joen yläpuolelle.
3. Plioseeniajan terassit puolestaan ovat 10–60 metriä nykyisen joen alapuolella (mm. Klondyke).

● **Glasiaaliupaesiintymät** syntyivät jäätikön höylätessä maata, ja kun se siirteli samalla kulapitoisia maita ja irroitti rapakalliosta kultaa. Tällöin upaesiintymä on muodostunut moreeneihin (välittäjäplacereita), joista ne jälleen kulkeutuivat eteenpäin jäätikön sulamisvesien johdosta (glasifluviaalinen upaesiintymä, fluviaali = veden tuoma ja siitä kerrostunut). Lapin kultaesiintymät ovat syntyneet aluksi tällä tavalla, mutta välittäjäesiintymät ovat tuhoutuneet veden toiminnan johdosta.

● **Rantaupaesiintymät ja vedenalaiset upaesiintymät** syntyvät joen purkautuessa mereen tai järveen, aaltojen johdosta ja/tai vuorovesi-ilmiöstä. Kuuluisimpia rantaupaesiintymiä on Nome Alaskassa. Se syntyi Macdonaldin mukaan, kun alhaisen kulapitoisuuden omaavat moreenit kulkeutuivat vuorilta Nomen lähelle. Jäätikkö kulutti niitä ja ne kasautuivat jokia myöten Nomen edustalle, missä aallot rikastivat kullan rantahiekkaan viemällä kevyemmän aineksen pois.

● **Eolinen synty tapa** on sellainen, jossa tuuli toimii kullan rikastajana. Esiintymiä kutsutaan

eoliseksi upaesiintymiksi. Siirtyminen tapahtuu samalla lailla kuin fluviaalisissa esiintymissä, sillä tuuli kuljettaa materiaalia turbulenttisesti (Macdonald). Tämän kaltaista toimintaa tapahtuu aavikoilla ja merien rannoilla (Smirnov 1976).

Paleoupaesiintymä syntyy samalla lailla eroosion vaikutuksesta kuin tavallinen upaesiintymä, mutta se kovettuu miljoonien tai miljardien vuosien aikana sedimenttikiveksi. Tämän kaltaisia esiintymiä on Witwatersrand Etelä-Afrikassa, Jacobina Brasiliassa, Tarkwa Ghanassa ja Elliot Lake sekä Blind River Kanadassa (Heikki Papunen ja muut 1986). Isäntäkivenä esiintymissä on konglomeraatti, jonka kivet ovat juonikvartsia, matrixissa on pyriittiä, seriittiä ja kvartsia (Evans 1993).

Tieto auttaa esiintymien etsinnässä

Vuosisatoja ovat kullankaivajat etsineet kultaa veden lähetyviltä. Pumppujen ja muiden koneiden yleistyttyä on päästy hyödyntämään uusia paikkoja, joihin ei veden puutteen takia ole päästy. Toivon, että tekstini auttaa kullankaivajia ja -etsijöitä esiintymien löytämisessä. Sillä nykyään uudet esiintymät eivät välttämättä edes sijaitse virtaavan veden lähellä. Kirjoitukseni on vain pintaraapaisu aiheeseen. Mikäli lukija on kiinnostunut enemmän aiheesta, lähdeluettelosta löytyy alan kirjallisuutta. □

TEM pyytää kommentteja nykyisen kaivoslain toimivuudesta

Työ- ja elinkeinoministeriö kerää 1.2.2016 saakka kommentteja kaivoslain toimivuudesta. Kyse-ly on suunnattu erityisesti kai-vosalan toimijoille, kunnille, lupa- ja valvontaviranomaisille, mutta kom-mentteja halutaan myös sidosryhmiltä ja kan-salaisilta.

Vastauksia toivotaan muun muassa seuraa-viin kysymyksiin: Miten katsotte kaivoslain kokonaisuudistuksen onnistuneen omasta nä-kökulmastanne? Mitä kipupisteitä olette ha-vainneet? Mitä konkreettisia korjaustarpeita olette havainneet? Miten laki soveltuu käytän-nön tilanteisiin?

Vapaamuotoiset kommentit pyydetään toi-mittamaan 1.2.2016 mennessä ministeriön kir-jaamoon, joko sähköisesti: kirjaamo@tem.fi (otsikkokenttään merkintä: Kaivoslain kom-mentointi) tai kirjeitse osoitteeseen: TEM/kir-jaamo, PL 32, 00023 Valtioneuvosto. Kuoreen merkintä ”Kaivoslain kommentointi”.

TEM tekee saatujen kommenttien perus-teella ja havaittujen tarpeiden pohjalta lakiin tarvittavat tekniset korjaukset. Kaivoslain pe-rusratkaisuja ei tämän selvityksen perusteella ole kuitenkaan tarkoitus muuttaa.

Nykyinen kaivoslaki (621/2011) tuli voi-maan heinäkuussa 2011. Lakiuudistuksen ta-voitteena oli turvata kaivostoiminnan ja mal-minetsinnän sekä kullanhuuhdonnan edelly-

tykset yhteiskunnallisesti, taloudellisesti ja eko-logisesti kestäväällä tavalla.

Kaivoslain mukainen lupaharkinta perus-tuu kokonaisvaltaiseen tarkasteluun. Päätök-senteossa on otettava tasavertaisesti huomioon malminetsinnän ja kaivostoiminnan tarpeet, ympäristö, ihminen ja talous. Kaivosviranomai-sella on oikeudet valvontaan ja riittävät hallin-topakkokeinot, joiden nojalla rikkomuksiin ja laiminlyönteihin on mahdollista puuttua.

Kaivosviranomainen (Tukes) on tähän mennessä myöntänyt voimassaolevan lain mu-kaisia varauksia, malminetsintälupia ja kulan-huuhdontalupia noin 200 kappaletta kutakin. Kaivostoimintaan liittyviä kaivoslupia on myönnetty noin 20. Tältä pohjalta eri osapuo-lille on kertynyt kokemuksia kaivoslain toimi-vuudesta. Säädösten sujuvoittaminen turhia säännöksiä perkaamalla ja lupa- ja valitusme-nnettelyjä sujuvoittamalla on myös yksi Sipilän hallituksen kärkihankkeista.

Nyt lain perusteella lakkautettavien kaivos-piirien haltijat ja muut asianosaiset antamaan perusteltuja ja asiallisia kommentteja kaivos-lain toimivuudesta ministeriöön.

Kertokaa miten kaivoslakimuutokset konk-reettisesti heikensivät edellytyksiänne harjoit-taa kullanhuuhdontaa Lapissa, ja esittääkää ra-kentavia parannusehdotuksia tilanteen korjaa-miseksi. Älkää kirjoittako, että nyt harmittaa ja mieli on mustana. □

Erämaassa

kullankaivajan paras kaveri ei ole tylsä virkamies, vaan terävä puukko

Kesällä 2011 myynnissä ollutta LKL:n nimikkopuukkoa on kaipaillu takaisin liiton myyntiartikkeleihin. Kyseessä oli pieni koe-erä, joka myytiin hetkessä loppuun. Valitettavasti tuoloin puukon valmistanut Lapin Puukko ei pysty enää puukkoja toimittamaan.

Liiton kesäaikainen toiminnanjohtaja Hannu Raja teetätti kauhavalaisella puukkomestari Pauli Kankaanpäällä pari eri variaatiota liiton nimikkopuukosta. Kokonaisuus on erittäin onnistuneen oloinen.

Puukkoa testattiin liiton pikkujouluissa Tankavaarassa, ja hyvin se näytti istuvan käteen kuin käteen. Puukon kahva on visakoi-vua, ja siihen on upotettu liiton hopeinen pinsi. Kahva on käsitelty vesipetsillä vanhahtavan ruskeaksi, ja pinnassa on öljykäsittely. Otteen ei pitäisi lipsua.

Puukkoa on saatavana 8,5 cm:n rosteri- tai hiiliteräksisellä terällä. Terän ruoto on niittamalla kiinnitetty läpi kahvan ja messinkihelohen, eli puukko pysyy kasassa vaikka olisi kovemmassakin käytössä.

Valintaraati päätyi tilaamaan puukkoa sekä ruostumattomalla että hiiliteräksisellä terällä, koska puukkoteräksen metallurgiasta väitelleitä

– ja väitteleviä – itseoppineita professoreita tiedetään olevan parikin eri koulukuntaa.

Puukkomestari Kankaanpää itse nauraa, että molemmat ne kyllä saa terässä pidettyä; rosteri vaatii vain vähän enemmän kokemusta ja oikeat välineet. Hiiliteräs puolestaan vaatii vähän tarkempaa huolenpitoa; siitä pitää muistaa pyyhkiä veri ja suljut pois, ja terä on muistettava aina huolella kuivata ennen tuppeen laittamista.

Terät ja messinkihelat on valmistanut kauhavalainen perheyritys Laurin Metalli Oy, muuten jokainen puukko on kokonaisuudessaan puukkomestari Kankaanpään itsensä käsityönä tekemä. Jopa kahvamateriaalina käytetty kestävä ja kaunis visakoi-vu on Kankaanpään itsensä omalla pihalla kasvattamaa ja kaatamaa.

Pirun komia ja pikkusen liian halpa LKL:n nimikkopuukko liiton toimistolta.

Hinta 110,00 euroa + toimituskulut.

Tilaukset: LKL ry, PL 86, 99871 Inari
tai e-mail: info@kullankaivajat.fi

ps. Siihen kahvan hopeapinssissä olevaan pohjakallion koloon voi jokainen itse istuttaa oma-kaivaman kultahipun jäsenmerkin alkuperäisen idean mukaisesti. ▣

LKL:n jäsenmaksu

24 euroa vuodelle 2016

Maksa nyt omatoimisesti

Yhdistyksen jäsenmaksuksi vuodelle 2016 vahvistettiin vuosikokouksessa 28.3.2015 hallituksen esityksen mukaisesti 24 euroa, ja liittymismaksu pidettiin entisellään 10 eurossa. Kullalla maksettaessa jäsenmaksun määräksi vahvistettiin 1,0 grammaa Lapin kultaa. Jäsenmaksun voi nyt maksaa alla olevien ohjeiden mukaisesti.

Tarkista jäsenmaksutilanteesi Prospäkkärin osoiteprintistä. Maksetut vuodet on merkitty siihen kahden vuoden seurantajaksoilta. Saapuneet maksut on merkitty siihen viimeisimmän maksamatta olleen jäsenmaksun mukaisesti. Merkintä **v. -14 / -15 maksettu** tarkoittaa, että sinulla on vuodet 2014 ja 2015 – sekä luonnollisesti kaikki niitä edeltävät vuodet liittymisestä saakka – maksettuina. Merkintä **v. -13 / -14 maksettu** puolestaan sitä, että sinulla on jäänyt vuosi 2015 tai jokin sitä aiempi maksamatta, ja **v. -12 / -13 maksettu** kahta rästiin jäänyttä maksua, ja yhdistyksen sääntöjen mukaan sitä, että jäsen katsotaan yhdistyksestä eronneeksi.

Maksa 24 euroa jokaiselta puuttuvalta vuodelta LKL:n jäsenmaksutilille Nordea FI45 2177 3800 0049 77. Kansainvälisessä pankkiliikenteessä tilin SWIFT-osoite on NDEAFIHH. Muista käyttää viitenumeroa jäsennumeroasi, joka on nimesi yläpuolelle merkitty numerosarja jäsenlehden takakannessa. Viitteellisen maksun yhteydessä kirjoitetut viestit eivät välity maksun saajalle.

Eräpäiväksi voi laittaa 31.1.2016. Jäsenmaksuseuranta on päivitetty tilanteen 29.12. 2015 mukaisesti.

Voit maksaa vapaaehtoisen kolehdin

Jäsenmaksun yhteydessä voit maksaa vapaaehtoisen kolehtimaksun. Vuonna 2015 kolehtia eri kohteisiin maksettiin yhteensä 3695,33 euroa. Eniten

kolehtia annettiin yleistukena liitolle; 1351,33 euroa.

Liiton jäsenetvaltaukset ovat uuden kaivoslain myötä kasvatetun ylihallinnoinnin vuoksi vuosi vuodelta tärkeämpiä kultaa kaivaville jäsenille. Niiden kehittämistä tuettiin 1037,00 eurolla. Tämä tulikin tarpeeseen, sillä liiton huuhdonta-alueiden jatkolupapäätöksistä valtaosa jumiutui Saamealaiskäräjien valitusten vuoksi kaivosviranomaisen Tukesin lupapäätösprosessiin. Niinpä liitto joutui vuokraamaan – onneksi saatiin! – Tankavaaran Kultakylältä vuokraltauksen jäsenistönsä käyttöön.

Edunvalvontaan ja lakiapuun tukea saatiin 585,00 euroa, ja tarvetta tälle näkyy edelleen syntyvän. Toivottavasti tilanne tulee lähiaikoina normalisoitumaan, ja kullankaivajat ja liitto pystyisi kohdistamaan rahansa ja tarmonsä sinne minne kuuluukin: kullankaivun ja sen tulevaisuuden kehittämiseen.

Palsintien kelvottoman huonon kunnon on jokainen sitä pitkin valtauksille ja pois täristellyt perskohtaisesti kokenut. Edellisuonna Kutturantien kioskillä suoritettu tolkkikeräys ei ole ainakaan vielä löytänyt tietään liiton kirjanpitoon. Tietä on tekohengittämällä pitänyt hengissä Palsin Kultakeisarit ry, ja liitto on pyrkinyt sitä tässä päämäärässä tukemaan. Sillanpää-asemassa tienhoidon kannalta on Harriojan silta.

Kolehtia Palsinojan tien / Harriojan sillan kunnostamiseen tuli 678,00 euroa, ja liitto on jo alkanut selvittämään toimenpidemahdollisuuksia asian ratkaisemiseksi.

Kultainen kiitos kaikille tukea antaneille!

Sama uusiksi

Liiton hallitus päätti esittää jäsenmaksun 2016 yhteydessä maksettaville vapaaehtoisille maksuille sa-

moja kohteita:

- 5 € Palsiojan tien / Harriojan sillan kunnostamistoimenpiteet
- 7 € liiton jäsenetvaltausten kehittämiseen
- 9 € edunvalvontaan ja lakiapuun

Näistä poikkeavat epämääräiset summat katsotaan liiton toiminnan yleistueksi.

Kolmiportainen muistutusprosessi

Ensimmäisessä aallossa jäsenmaksunsa voisivat hoitaa nyt heti kaikki aktiiviset ja valveutuneet jäsenemme, jotka saavat tästä artikkelista kimmokkeen. Yritetään jossakin sopivassa saumassa keväällä tehostaa jäsenmaksujen omatoimista maksamista lähettämällä vielä jäsenmaksulappu sähköpostitse

kaikille niille 1800 jäsenelle, joiden kurantti sähköpostiosoite jäsenrekisteristä löytyy, ja jotka eivät ole jäsenmaksuaan vielä siihen mennessä ihan ite hoitaneet. Huonompimuistisia ja paperilaskua laskupinon kaipaavia lähestytään kuitenkin sitten vielä loppukeväästä paperisella laskulla.

Omatoimisesta maksuseurannasta ja jäsenmaksujen hoitamisesta koituu liitolle merkittäviä kustannussäästöjä, joten kannustamme kaikkia olemaan hyvämuistisia ja viitseliäitä.

Jäsenkortti postitetaan kaikille jäsenille loppukevään jäsenlehden mukana ennen kaivukauden alkua.

KAI J. RANTANEN
rahastonhoitaja

Kullanhuuhdontalupapäätöksistä

Kullanhuuhdontalupia koskevia päätöksiä on odotettu pikkuisen muremmin, mutta kärsivällisesti. Se, että lupapäätösten saaminen on kestänyt tuskallisen pitkään, johtuu pääasiassa kahdesta seikasta; KHO teki aikanaan kullankaivajien kannalta valitettavan päätöksen palauttaa valitetut luvat uudelleen käsiteltäviksi, ja toisaalta Saamelaiskäräjät on linjansa mukaisesti jatkanut hallinto-oikeusvalitusten tehtailemistä.

Todettakoon tässä, että myös lapiokaivuluvat jumiutuvat lupajonoon konekaivuvalitusten vuoksi. Tukes ei voi poimia jonosta joitakin, esim. liiton hakemuksia, koska tällöin rikottaisiin hakijoiden tasavertaisuutta ja oikeusturvaa.

Myöskään valtionhallinnon päätös yhdistää Rovaniemen ja Oulun hallinto-oikeudet ei ole millään muotoa edistänyt uuden ratkaisun saamista uudelleenvalitetuista luvista, jota kaikki osapuolet ovat arvatenkin odottaneet. Sitoutumattoman maakuntalehti Lapin Kansan artikkelin 6.1.2016 mukaisesti hallinto-oikeuksien yhdistämisestä keväällä 2014 on koitunut lähinnä harmia; valitusten kä-

sittelyajat ovat entisestään pidentyneet, eikä säästöjäkään ole tullut.

Asioista hyvin perillä olevien tahojen mukaan luonnollisesti myös Tukes on odottanut tätä linjasta uuden kaivoslain käytännön soveltamisesta, mutta nyt se olisi valmistautunut alkamaan antaa lausunnoille luparatkaisuja, tulee hallinto-oikeusratkaisu sitten koska tulee.

Kaivosviranomainen on myös varautunut rekrytoimaan lisää käsiä lupapäätösten valmisteluun, joten valistunut arvio on, että tulevaan kaivukauden mennessä saadaan iso joukko valmistelussa venyneitä lupapäätöksiä.

Täysin toinen asia sitten on, missä määrin ne puolestaan tulevat johtamaan uusiin valituksiin, ja kuinka moni puolestaan saa 30 vuorokauden valitusajan jälkeen lainvoiman.

Tämä kehityskulkuhan on ollut täysin liiton edunvalvonnan ennustaman mukainen sen vuoden 2014 KHO-päätöksen jälkeen. Tilanne on paskamainen ja valitettava koko kullankaivun kannalta, ei pelkästään yksittäisille jäsenillemme, joiden kohdalle on näitä Musta Pekka -kortteja sattunut.

Kultaakin kalliimpaa

Amerikkalainen talousuutissivusto Business Insider listasi vuonna 2011 yhdeksän kultaakin kalliimpaa ainetta. Oma koti ei ole listattuna, koska senhän sanotaan olevan vain yhtä kallista kuin kulta.

Listalla on luonnollisesti joitakin hallusinoogeneja ja muita huuhmeija, pari platinaryhmän mineraalia, tantaali-isomeeri ja plutonium. Kärkisijaa pitää antihiukkasista koostuva antimateria.

Mikäli talousuutisivusto Business Insider olisi saanut Lapin Kullankavajain Liiton Äivihjärven välivarastointialueen sähkölaskun käyttöönsä, olisi lista mennyt uusiksi.

Energiapolar Oy:n myymä ja Tunturiverkko Oy:n siirtämä yleis sähkö pohjoisessa Inarin kunnassa lienee kalleimpia aineita maailman- kaikkeudessa; kuten oheisesta säh- kölaskusta ilmenee, maksaa 1 kilo- wattitunti tätä tosi pimeää ainetta 75,60 €.

Nojoo, kyllä kaikki aikuiset ymmärtävät, että tässä maksetaan perusmaksujen muodossa valmiudesta tarvittaessa käyttää sähköä. Tämä käyttömahdollisuus on tärkeä raskaalla kalustolla keskelä talvea kesän huoltoja Äivihjärven lansirakennuksella suorittaville Lemmenjoen ammattikaivajille. Kulutaakin kalliimpi.

Ehkä liiton hallituksen pitäisi kuitenkin pohtia vaihto-

ehtona vaikka joka toinen vuosi huollon puutteen vuoksi uusittavan kolhoosiaggregaatin hankkimista lannsille. Jopa se saattaisi tulla edullisemmaksi.

ps. Kuka perkele vilkaisi lanssikopin ovesta sisälle ja käytti valoja päällä?

ess
ai-
s-
ä,

a

Laskutusmuutokset					Laskutusnumero 102771		SIVU 02	
Nittasin numero	Laskutus- kautta	Määrä koko	Määrä koko	Määrä koko	Alkuperäinen	Uusi	Uusi	Uusi
12000000000000000000	01.10.2015	01.07.2015	01.07.2015	01.07.2015	01.07.2015	01.07.2015	01.07.2015	01.07.2015
A LASKUTUS	100	100	100	100	100	100	100	100
Tilanne	100	100	100	100	100	100	100	100
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuutokset					Laskutusmuutokset			
Laskutusmuut								

Merkkipäivät

Onnea pimeään syntyneille!

Valoa kohti, Kari Tapio.

85 v.

- 1.2. Iisakki Kuisma, Nukari

80 v.

- 3.1. Raimo Mäkinen, Iso-Evo
17.2. Aila Rosnell, Bettina Ruotsi
31.3. Nuutti Palviala, Kauhava

75 v.

- 2.2. Eila Koivisto, Oulu
2.3. Pekka Rantala, Kokkola

70 v.

- 13.1. Seppo Kotamäki, Turku
16.1. Pentti Tikkanen, Pihtipudas
22.1. Sören Ainasoja, Raahel
23.1. Heikki Mattila, Isokyrö
1.2. Heikki Lehtonen, Lahti
6.2. Eero Borgenström, Hyvinkää
9.2. Viljo Kauppinen, Oulu
12.2. Kari Tourunen, Äänekoski
3.3. Eeva Niskanen, Jääli
16.3. Anelma Hirvonen, Kitee
17.3. Seppo Hämäläinen, Joensuu
18.3. Terttu Harju, Sulkava
21.3. Suoma Latvalehto, Haukipudas
26.3. Jorma Saarela, Tornio

65 v.

- 9.1. Anja Kukkala, Rauma
11.1. Jorma Välsä, Alajärvi
12.1. Maria Jokinen, Maakeski
13.1. Leo Särkinen, Tampere
18.1. Pirjo Nousiainen, Jyväskylä
19.1. Terho Hautamäki, Raahel

- 19.1. Juhani Järveläinen, Tampere
22.1. Heikki Ruuth, Lohja
22.1. Markku Tulonen, Lahti
23.1. Lea Tikka, Helsinki
24.1. Kari Vaskuri, Kiviniemi
26.1. Samuli Aalto, Rovaniemi
5.2. Jorma Kotilainen, Haukipudas
8.2. Jukka Henriksson, Kotka
9.2. Heikki Manninen, Vilppula
10.2. Virve Mäkelä, Keltakangas
15.2. Valto Wellenius, Turku
19.2. Reijo Miinala, Tornio
19.2. Maija Rössi, Riihimäki
23.2. Arto Vuohelainen, Kotka
25.2. Liisa Karvinen, Rovaniemi
27.2. Ritva Vehniä, Seinäjoki
8.3. Paavo Martikainen, Liperi
12.3. Timo Rautakoski, Rautio
13.3. Eero Vilen, Sotkamo
15.3. Juhani Valtonen, Espoo
19.3. Reino Holappa, Nakkila
21.3. Mauno Häkkinen, Joroinen
22.3. Helena Sahavirta, Ivalo
24.3. Juho Niemelä, Hämeenlinna
24.3. Katri Patokoski, Simo
25.3. Matti Koivuniemi, Alavus
28.3. Hannu Paavola, Haukipudas
31.3. Matti Orava, Piehinki

60 v.

- 2.1. Magamed Tseloev, Nokia
3.1. Lea Nuutinen, Siuntio
5.1. Leea Helkiö, Salo
14.1. Sulo Heikkinen, Vuokatti
14.1. Aulis Lammi, Karjaa
14.1. Päivi Salonen, Nokia
2.2. Onni Piippo, Iisalmi

- 3.2. Juha Sointula, Lahti
5.2. Oiva Alanenpää, Helsinki
12.2. Mauno Iskala, Vantaa
13.2. Ritva Teuvo-Markkola, Nokia
15.2. Markku Mäkinen, Helsinki
17.2. Markku Hillukkala, Oulu
20.2. Liisa Seppänen, Karjalohja
22.2. Veikko Asikainen, Raahel
27.2. Ole Lindstedt, Lappvik
1.3. Veijo Holopainen, Kitee
1.3. Kauko Mattila, Ylikiiminki
7.3. Irma Koivisto, Rovaniemi
9.3. Raimo Pöysti, Tampere
11.3. Hannu Ylimäki, Sastamala
11.3. Ari Laine, Tervola
21.3. Teuvo Merenlinna, Turku

50 v.

- 5.1. Marina Lindqvist, Kalkstrand
9.1. Jussi Heino, Kurikka
14.1. Arto Vienola, Nurmo
20.1. Sari Hämäläinen, Orimattila
21.1. Mika Arokivi, Tuupovaara
22.1. Kari Kokkonen, Savonlinna
3.2. Tarja Tarvainen, Äänekoski
7.2. Juha Sipponen, Eteläinen
12.2. Torsten Weinert, Winden, Saksa
13.2. Terho Onkamo, Kemijärvi
27.2. Ari Vepsäläinen, Äänekoski
3.3. Rami Salonen, Vermunttila
10.3. Kari Myllymäki, Vojakkala
17.3. Hannele Logrén, Oulu
17.3. Pasi Nummikowski, Nummikowski
25.3. Timo Porkka, Rauma

.5362

Posti Green

LAPIN KULTAA

tarinoina ja hippuina

- Lapin kultahiput
- Kultahippukorut
- Kirjat Lapin kultamailta
- Kullankaivuvälineet
- Kultahiekkaa
- Wanhat kirjat

TALVITARJOUS

lukemista talvi-illoiksi

Tilaa 29 € arvosta, saat ilmaiseksi kirjan,
Arvon ollessa 59 euroa, saat kaksi kirjaa.

Myös Kivenhakkaajantiellä kävijöille.

Tarjouskirjat vaihtuvat viikoittain

Katso www.hipputeos.fi

Lapissa on kultamaa jäässä

Tilaa kahden kilon satsi kultahiekkaa, jossa
on 0,5 grammaa aitoa Lapin kultaa.

Nyt on kultapitoisuus kohdillaan tonnissa
noin 250 grammaa.

Uutisia kultamailta.
www.kultahippu.fi

Talviosoite: Kivenhakkaajantie KERAVA puh 040 5454833